

Samenvatting reacties internetconsultatie

Toelichting op de verwerking van de reacties

In mei van dit jaar hebben belangstellenden de gelegenheid gehad om via een openbare internetconsultatie hun mening te geven over het wetsvoorstel 'profielen vmbo'. Inmiddels is de consultatie gesloten. OCW bedankt hierbij graag de respondenten voor hun inbreng.

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel zal nader worden ingegaan op de wijzigingen in het wetsvoorstel met betrekking tot de profielen naar aanleiding van de consultatie. Waar nodig worden de wettekst en de memorie van toelichting op punten aangepast of verduidelijkt.

De specifiekere opmerkingen die het niveau van het wetsvoorstel overstijgen, worden in de komende periode nader bezien en zo nodig uitgewerkt in lagere regelgeving. Zij kunnen ook aanleiding zijn tot verbetering of aanpassing van de concept beroepsgerichte examenprogramma's.

Met de nieuwsbrief Voortgezet Onderwijs (VO) van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) van september 2014 wordt een routekaart naar de profielen vmbo verspreid. Hiermee wordt navolging gegeven aan het brede verzoek tot nadere voorlichting over de mogelijkheden voor omzetting van huidig toegestaan onderwijsaanbod naar aanbod van profielen.

Antwoorden op overige vragen die gesteld zijn, zullen worden verwerkt in de verdere voorlichting over de vernieuwing van de beroepsgerichte examenprogramma's vmbo. In enkele gevallen zullen vragen rechtstreeks worden beantwoord.

Aantal en achtergrond respondenten

Scholen en instellingen

Er zijn 147 reacties op de internetconsultatie binnengekomen. Het gros van deze reacties is afkomstig uit het vmbo. In een beperkt aantal reacties wordt aangegeven wat de functie van een respondent binnen de betreffende school is. Een aanvullende quick scan wijst uit dat de meeste reacties afkomstig zijn van schoolleiders en leraren. Ook hebben er in ieder geval 12 coördinatoren en/of docenten van scholen die meedoen aan de pilot met de vernieuwde beroepsgerichte examenprogramma's gereageerd. Eén reactie is afkomstig van een regionaal opleidingscentrum (ROC). Zo'n 20% van de respondenten werkt bij een agrarisch opleidingscentrum (AOC).

Belangenbehartigers

Er zijn veel reacties binnengekomen van de verschillende betrokken belangenbehartigers, waaronder: de VO-raad, de AOC Raad, de Vereniging scholen met een horeca-opleiding (VSHO) en vijf individuele platforms vmbo (te weten: het platform theoretische leerweg (tl), horeca, technologie, groen (vereniging bijzonder groen, VBG) en technische installaties)). De overkoepelende stichting platforms vmbo heeft geen reactie via de formele internetconsultatie ingediend. Wel heeft zij respondenten op weg geholpen door op haar site te wijzen op aandachtspunten die mogelijk in een reactie konden worden meegenomen. Uit de resultaten van de internetconsultatie blijkt dat veel respondenten hier gebruik van hebben gemaakt.

In veel gevallen zijn er per school of belangenbehartigende organisatie meerdere reacties geteld.

Ondersteuners en branches

Er zijn twee reactie binnengekomen van voorzitters van een sectorvernieuwingscommissie en zeven van onderwijsondersteunende organisaties, waaronder ook een kenniscentrum. Ook zijn er twee branche-organisaties die hebben gereageerd, te weten de branche-organisatie voor mobiliteit (BOVAG) en die voor de kappersbranche (ANKO, de algemene Nederlandse kappersorganisatie).

Aard van de reacties

Invoering profielen

Bijna de helft van de respondenten is uitgesproken positief over de invoering van tien profielen in de beroepsgerichte leerwegen. Een klein deel is kritisch over de plannen. De overige reacties op de profielen bestaan vooral uit opbouwende aanbevelingen. Eenzelfde resultaat komt naar voren als het gaat om de invoering van vier profielen in de theoretische leerweg.

Een aanzienlijk deel van de respondenten stelt dat de nieuwe structuur niet voldoende uit de verf zal kunnen komen als er niet tegelijkertijd mogelijkheden komen voor flexibele vormen van examineren. Specifiek gaat het hierbij om het heroverwegen van de verplichte vaste volgorde van schoolexamens en centraal examen bij de afname van de beroepsgerichte examens. Ook het (vaste) tijdvak waarbinnen het centraal schriftelijk praktisch examen (cspe) moet worden afgenomen, wordt genoemd.

Inhoud specifieke profielen

Een enkeling vindt het profiel Media, vormgeving en ICT te technisch van aard of niet passen bij ICT. Een aanzienlijk deel van de respondenten is kritisch op het profiel Dienstverlening en producten als vreemde, oriënterende eend in de bijt.

De volgende concrete vakken/vaardigheden worden door een enkeling gemist:

- Sport, dienstverlening en veiligheid;
- 21e-eeuwse vaardigheden;
- een creatief-technische richting;
- 'levensvaardigheden';
- scheikunde;
- technologie; en
- specifiek bij het profiel Dienstverlening en producten: maatschappijleer als keuzevak in het rijtje van verplichte algemeen vormende vakken bij dit profiel.

Er is veel aandacht voor de inhoud van de techniekprofielen. De gemaakte opmerkingen lopen daarbij uiteen:

- 'de technische profielen worden bij voorbaat te verdiepend vertaald, waarbij het huidige afdelingsvak Techniek breed gemist wordt';
- 'er is te weinig aandacht voor fijntechnische vakken zoals Signmaker';
- 'de technische profielen worden onvoldoende aantrekkelijk gemaakt voor meisjes';
- 'er is te weinig vernieuwing binnen de profielen techniek';
- 'er is te weinig aandacht voor witte techniek' en;
- 'de inhoud van het profiel Producteren, installeren en energie is te zwaar, waardoor enerzijds 'lwoo-leerlingen de boot missen' en anderzijds 'scholen die vanuit Instalelektro overstappen naar dit profiel een investering moeten doen in de richting van Metaaltechniek'.

Aantal en reikwijdte profielen

Enkele mensen zijn kritisch op het aantal profielen (teveel voor de beroepsgerichte leerwegen en de gemengde leerweg en te weinig voor de theoretische leerweg). Daarbij vindt men vooral dat het aantal technische profielen niet in verhouding staat tot de overige profielen. Ook vindt men de verhouding van twee economische profielen tot één profiel Zorg en Welzijn scheef. Een enkeling geeft nog aan dat er wel veel overlap is

tussen het profiel Horeca, bakkerij en recreatie en het 'groene' profiel Landbouw, natuurlijke omgeving en voedsel.

Waar een beperkt aantal respondenten de profielen inhoudelijk te breed vindt, vindt een ander klein deel de profielen juist weer te smal.

Onderverdeling in profielvak en keuzevakken

De VO-raad is kritisch over de splitsing van het beroepsgerichte examenprogramma van een profiel in een profielvak en keuzevakken. Het gaat hierbij om de benaming en de aparte becijfering van het centraal geëxamineerde deel van het beroepsgerichte examenprogramma (het profielvak) en de delen die via schoolexamens worden geëxamineerd (keuzevakken).

Theoretische leerweg

Een aantal respondenten vindt het een gemiste kans dat de theoretische leerweg niet tegelijkertijd met de beroepsgerichte leerwegen en de gemengde leerweg wordt vernieuwd.

Een klein deel van de mensen maakt scherpe opmerkingen over de naamgeving van de profielen in de theoretische leerweg. Waarbij de VO-raad aangeeft dat de naamgeving inconsequent is, omdat er niet tegelijkertijd kan worden gekozen voor zowel aansluiting bij de beroepsgerichte profielen in de basis-, kader- en gemengde leerweg als bij de profielen in de havo. Ook passen de aanpassingen niet bij de gedachte dat er *inhoudelijk* geen wijzigingen plaatsvinden in de profielen van de theoretische leerweg.

Naamgeving profielen

Een aantal mensen vindt de naam van het profiel Dienstverlening en producten te vaag. Iemand merkt op dat de afkorting PIE in het Surinaams een scheldwoord betreft. Tenslotte is er een opmerking over het profiel Horeca, bakkerij en recreatie. Men vraagt zich af waarom er zo de nadruk wordt gelegd op het bakkerij-wezen en niet op het 'slagersvak' etc. etc. Men is unaniem niet blij met de naam van het profiel Landbouw, natuurlijke omgeving en voedsel. Men geeft breed de voorkeur aan de naam 'Groen'.

Loopbaanoriëntatie- begeleiding

Het overgrote merendeel van de respondenten is uitermate positief over het voorstel om loopbaanoriëntatie- en begeleiding (lob) verplicht te stellen. Wel worden er in iets minder van de helft van deze gevallen veel twijfels geuit over de uiteindelijke vormgeving van lob.

Vrij aanbod keuzevakken en afsluiting met schoolexamens

Wat betreft het vrije aanbod van keuzevakken en het afsluiten van deze vakken met een schoolexamen is men overwegend positief gestemd. Wel vraagt een enkeling zich af of het aantal keuzevakken wel in balans zal blijven. Ook vraagt de VO-raad specifiek naar een beperking in de vrijheid van het aanbod van keuzevakken. Als een school niet over de licentie voor het bijbehorende profielvak beschikt, geeft de VO-raad de voorkeur aan het stellen van een maximum: maximaal 3 van de 4 delen van een profiel zouden dan mogen worden aangeboden als keuzevakken. De beperking is bedoeld om scholen met een bepaald profielaanbod te beschermen tegen omringende scholen die ditzelfde aanbod – zonder regionaal overleg – via keuzevakken zouden kunnen gaan aanbieden.

Gestelde doelen

Met betrekking tot het behalen van de gestelde doelen denkt een kleine groep respondenten dat het wetsvoorstel daadwerkelijk leidt tot een vernieuwing van de inhoud van de beroepsgerichte examenprogramma's. Een ongeveer even grote groep is positief over de haalbaarheid van de aansluiting op de regio. Een enkeling denkt dat het goed zou zijn om de aansluiting te verplichten. Ook wordt door evenveel respondenten gedacht dat met de nieuwe structuur scholen zich beter kunnen profileren, dat er meer

maatwerk voor leerlingen mogelijk wordt en dat de diversiteit van het aanbod zal toenemen.

In het algemeen wordt de kanttekening geplaatst dat er voor de kans van slagen veel afhangt van de inzet en positie van de scholen zelf, maar ook van de ondersteuning die zij krijgen in de zin van middelen en scholing van docenten. Een kleine groep respondenten twijfelt expliciet over de organiseerbaarheid van dit alles. Ook worden de overzichtelijkheid en herkenbaarheid van de nieuwe programma's in twijfel getrokken.

Omzetting toegestaan onderwijsaanbod

Van diegenen die hebben gereageerd op het toegestane onderwijsaanbod is het merendeel positief over de voorgestelde omzetting. Een klein deel vindt de omzetting niet goed. Hierbij wordt expliciet de beperkte mogelijkheid voor de *omzetting* naar het profiel Media, vormgeving en ICT (alleen mogelijk vanuit huidig aanbod Grafimedia of ICT-route) genoemd. Anderen vinden de omzettingmogelijkheden juist weer te ruim en pleiten voor een verdere beperking tot omzetting vanuit alleen Grafimedia.

AOC's vinden het niet juist dat zij voor het aanbieden van het profiel Dienstverlening en producten toestemming moeten krijgen via een Regionaal plan onderwijsvoorzieningen (RPO). Daarbij geven zij (samen met een paar kleine scholen) aan dat de positie van kleine scholen en AOC's in een RPO daar niet sterk genoeg voor zou zijn.

De VO-raad pleit voor terughoudendheid bij de omzetting van via het RPO verkregen licenties naar permanente profielen.

Tenslotte is er een opmerking over de beperkte mogelijkheid tot omzetting naar Horeca, bakkerij en recreatie, vanuit de afdeling Consumptief of het programma consumptief-breed. Gevraagd wordt om een bredere omzettingmogelijkheid vanuit de sector Zorg & Welzijn.

Startdatum

Een beperkt aantal scholen vraagt om eerder te mogen starten met de nieuwe beroepsgerichte examenprogramma's dan de beoogde inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel (1 augustus 2016).